

□ A 2009. évi CXXII. törvény a köztulajdonban álló gazdasági társaságok takarékosabb működéséről szóló törvény változásai.

A köztulajdonban álló gazdasági társaságok takarékosabb működéséről szóló törvény módosításával lehetővé válik a köztulajdonban álló gazdasági társaságoknál a belső kontrollrendszer kialakítása.

Az Állami Számvevőszék legfrissebb, a köztulajdonban álló gazdasági társaságok 2018. évi integritás helyzetéről szóló tanulmánya (a továbbiakban: ÁSZ tanulmány) is alátámasztja a köztulajdonban álló gazdasági társaságok belső kontrollrendszerére vonatkozó szabályozás kialakításának szükségességét. Az ÁSZ tanulmány megállapítja, hogy a „nagyobb vállalati méret szinte mindig együtt jár az integritási veszélyek gyakoribbá válásával, de a magasabb kontrollszint megteremtése nem automatikus, az tudatos intézkedést igényel. Fontos megállapítás, hogy „a kontrollok kiépítése elsősorban nem a külső körülményektől, hanem a társaság menedzsmentje integritás iránti elkötelezettségétől függ.” Azonban az ÁSZ tanulmány azt a következtetést is levonja, hogy „az integritás erősítését nem célszerű teljesen a társaságok menedzsmentjére bízni, a legfontosabb kontrollok esetében indokolt a kontroll kiépítésének előírása a köztulajdonú társaságok számára a tulajdonos által vagy jogszabályban.”

A javaslat új szabályozás hatálya alá tartozó gazdasági társaságok egy része kormányzati szektorba sorolt egyéb szervezetként jelenleg a költségvetési szervek belső kontrollrendszeréről és belső ellenőrzéséről szóló 370/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet [a továbbiakban: 370/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet] hatálya alá tartozik, azonban ez a kormányrendelet az új törvényi szabályozás hatályba lépéséig módosulni fog, ezzel kiküszöbölve a hatály összeütközését, megteremtve a törvényi és rendeleti szabályok alkotmányos összhangját. A tervezett szabályozás nem terjed ki a köztulajdonban álló gazdasági társaságok teljes körére. A köztulajdonban álló gazdasági társaságok nagyon heterogének a tevékenységi körük, a forrásaik és méretük tekintetében. Az új szabályozás hatályának megállapítása során a kis- és középvállalkozásokról, fejlődésük támogatásáról szóló 2004. évi XXXIV. törvény szerinti mikrovállalkozások mérlegfőösszeg határérték, míg a foglalkoztatotti létszám esetében a 100 fő került figyelembevételre gazdasági méret megállapítása kapcsán, ami indokolja a szigorúbb szabályozást. A költségvetési szervezeteknek is 100 fő átlagos statisztikai állományi létszám felett kell önálló gazdasági szervezettel rendelkezni, ezért a belső kontrollrendszer és a belső ellenőrzési rendszer meghatározott feltételek szerinti kialakítás is ezen határértékhez került hozzáigazításra. A kialakított határértékek kialakításakor a szabályozás kapcsán lefolytatott egyeztetések során beérkezett javaslatok, valamint az ÁSZ tanulmány következtetésein alapulnak. A javaslat alapján azon gazdasági társaságokra terjed ki a szabályozás, amelyekre a gazdasági erejük alapján az e törvényben és e törvény szerinti végrehajtási rendeletben meghatározott követelmények nem rónának aránytalan terhet. Ez nem jelenti azt, hogy ennél kisebb gazdasági társaságok esetében nem kell belső kontrollrendszert kialakítani, csak annyit, hogy a méretük nem indokolja a belső kontrollrendszerük jogszabályi szintű előírását.

Tekintettel a Magyar Nemzeti Bank alkotmányos helyzetére a tervezett új szabályozás nem terjed ki a Magyar Nemzeti Bankra, továbbá nem terjed ki azon köztulajdonban álló gazdasági társaságokra, amelyek a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 2013. évi CCXXXVII. törvény, illetve a biztosítási tevékenységről szóló 2014. évi LXXXVIII. törvény hatálya alá tartoznak, mivel e jogszabály már szektorspecifikusan, egységesen tartalmazza a belső kontrollrendszer kialakítására vonatkozó előírásokat. Ennek megfelelően a párhuzamos szabályozás elkerülése érdekében ezen köztulajdonban álló gazdasági társaságokat szükséges kivenni a most alkotandó jogszabályi rendelkezések hatálya alól.

A köztulajdonban álló gazdasági társaságok belső kontrollrendszerére vonatkozó szabályozás megalkotásának célja, hogy elősegítse a köztulajdonban álló gazdasági társaságok szabályszerű működését, valamint hozzájáruljon Magyarországnak a polgárainak az állami szférába és különösen az állami tulajdonú gazdasági társaságok hatékony működésébe vetett bizalmának erősítéséhez. Az előterjesztésben szereplő új szabályozás a belső kontrollrendszer kiépítésére vonatkozó keretszabályokat tartalmazza a nemzetközi belső kontroll standardokra épülően (COSO, INTOSAI GOV 9001), a köztulajdonban álló gazdasági társaságok működési

környezetére átültetve.

Összhangban az ÁSZ tanulmány következtetésével – miszerint „a köztulajdonú társaságok integritása szempontjából nagy előrelépést jelentene, ha általánossá válna a független belső ellenőrzés, a kockázatkezelés, a kontrolling, valamint az összeférhetetlenség szabályozása” – a törvényjavaslat kötelező elemként írja elő a belső ellenőrzési funkció kialakítását és működtetését, valamint meghatározza a belső ellenőrzés hatékony működéséhez elengedhetetlen, a belső ellenőrzés függetlenségét biztosító garanciális szabályokat. Ennek egyik kiemelt eszköze, hogy a gazdasági társaság első számú vezetője a belső ellenőrzést szakmailag nem irányíthatja csak adminisztratíván, ami azt jelenti, hogy a belső ellenőrzés, mint szervezeti egységhez kapcsolódó irányítási feladatokat láthatja el. (például munkavégzés feltételeinek biztosításával, munkáltatói jogkörök gyakorlásával kapcsolatos irányítás).

A belső ellenőrzési funkció megfelelő színvonalú ellátása érdekében a törvény hatálya alá eső köztulajdonban álló gazdasági társaságnál az a természetes személy végezhet belső ellenőrzési tevékenységet, aki – teljesítve a külön jogszabályban meghatározott képzettségre és szakmai tapasztalatra vonatkozó követelményeket – szerepel az államháztartásért felelős miniszter által a belső ellenőrzési tevékenység folytatására jogosult személyekről vezetett nyilvántartásban. A nyilvántartásba vétel feltételei – a köztulajdonban álló gazdasági társaságok sajátosságainak figyelembevételével – később kerül meghatározásra.

Szerkesztette: Batta István, Magyar Posta, Belső ellenőrzési vezető a törvényi indoklás alapján